

Да бисмо били активан и поуздан партнер у међународном систему, морамо да имамо одређене способности. Оне не могу да дођу саме по себи, већ се морају изграђивати. То је процес. Један од начина доласка до циља управо је предстојећа вежба *Медкјур 2009*. Она је, исто тако, идеална прилика да прикажемо наше капацитете и оспособљеност другима, с обзиром на то да ће бити присутан и велики број земаља чланица Партнерства за мир и чланица НАТОа. Мислим да шаљемо добар сигнал свима и да, кад говоримо о војномедицинским капацитетима, имамо чиме да се дичимо – рекао је заменик команданта Здружене оперативне команде.

**Бригадни генерал
Милан Мојсиловић**

Добар сигнал свима

Бригадни генерал Милан Мојсиловић на дужности је заменик команданта Здружене оперативне команде близу две године. Најмлађи је генерал Војске Србије и официр који је у својој војничкој каријери прошао све дужности – од командира вода до команданта бригаде.

Тенкиста по роду, опробао се и изван трупе – као наставник у Школском центру оклопних јединица. Ако се томе дода одлично познавање руског и енглеског језика, јасно је да је реч о савременом официру. Са њим смо разговарали о раду Здружене оперативне команде, Центру за мировне операције и о предстојећој војномедицинској вежби *Медкјур 2009 (Medceur)*, која је ове године тежишна активност Министарства одбране и Војске Србије.

** Господине генерале, Здружена оперативна команда представља новину у организацији Војске. Какве су њене надлежности и наведите неке од значајних активности?*

– Здружена оперативна команда организацијска је јединица Генералштаба. Настала је у оквиру реорганизације Војске Србије и Генералштаба и намењена је за оперативно руковођење и командовање Војском Србије. У њеној надлежности је да планира операције и командује снагама у одговору на појављену кризу. Здруженост подразумева интеграцију видовских компоненти – Ваздухопловство и противваздухопловну одбрану и Копнену војску, ангажованих у складу са јединственим циљем, по јединственом плану и под јединственом командом.

Карактеристично за Здружену оперативну команду јесте да има еластичну организацију, што подразумева да су попуњене само кључне дужности. Њено бројно стање је мало. Формирање оперативне групе за планирање и борбено командовање зависи од конкретног задатка и додељене мисије, а бројна величина саме Команде у тим условима јесте променљива.

Не тако давно установљена, Команда је почела са радом 2007. године, а данас, према мом мишљењу, имамо капацитете, знања и искуства да можемо одговорити захтевима који се постављају пред нама.

Када је реч о активностима, Здружена оперативна команда била је носилац *Дунавске страже*, међународне трилатералне вежбе која је, по упутству Северноатлантског савеза, планирана 2006, а изведена 2007. године. Прошле године реализовали смо командно-штабну вежбу са припадницима Националне гарде Охаја, а ове године носиоци смо планирања и реализације војномедицинске вежбе.

** Да ли је Здружена оперативна команда, као најновија организациона целина Генералштаба, за кратко време успела да се уткне у постојећи систем?*

– Као што се дешава са сваки пионирским захватом, било је почетком 2007. препознавања места и улоге те команде. Међутим, сва системска решења која се у Војсци примењују једноставно намећу потребу њеног постојања, а то нам је увелико олакшало пут. Тако да данас Здружена оперативна команда има своје место у Војсци Србије и систему одбране. Наравно, не бих волео да она дође до изражаја у смислу њене употребне вредности, јер то указује на постојање кризе. За сада преовлађују садржаји друге мисије Војске Србије, с обзиром на то да је Центар за мировне операције организацијска јединица Здружене оперативне команде.

** Колико је до сада у Центру за мировне операције одржано курсева и семинара за учешће у мировним мисијама?*

– Многобројне су активности реализоване у Центру за мировне операције од његовог оснивања 2003. до данас. Одржано је 27 националних и међународних курсева и 13 семинара. На таквим облицима усавршавања било је 713 полазника, а од тог броја 107 је припадника из 18 земаља региона и Европе.

** Да ли је далеко остварење идеје да Центар постане званично и регионални центар за мировне операције, с обзиром на то да постоје амбиције да се оформи тим домаћин предавача у њему?*

– У региону су се појавили бројни центри за мировне операције, готово у свакој земљи, тако да је тренутно сваки центар за мировне операције регионални за себе. Наша је жеља да у оквиру развоја регионалне сарадње, покушамо да направимо да свака земља и њен центар покрију једну наменску област у оквиру мировних операција. Тиме бисмо сачували капацитете, не бисмо трошили ресурсе, не би било дуплирања садржаја. Такође, размена полазника и инструктора свих тих центара допринела би квалитетнијој обуци из области мировних операција.

Ми смо се определили за реализацију следећих курсева – инструктори за мировне операције, курсеви за официре логистике у мултинационалним операцијама у мировним мисијама, курсеви за оспособљавање командног кадра, штабних официра и војних посматрача, будући да тај садржај тренутно преовлађује када говоримо о ангажовању ВС и МО ван граница Републике Србије.

Нови закон је пред усвајањем и он би требало да условно поједностави и правно у потпуности дефинише процедуру за упућивање и ангажовање припадника МО и ВС ван граница земље.

Учешће у мултинационалним мировним мисијама изузетно је јак спољнополитички елемент сваке земље. Значајно је партнерски учествовати са многим земљама у свету на истим задацима који доприносе бољитку у свим деловима света.

** Генералштаб је недавно расписао конкурс за учешће у мировним операцијама УН. Колико се људи јавило и да ли систем одбране има довољно кандидата за одлазак у те мисије?*

– Тачно је да смо расписали конкурс, и то је други од када Центар постоји. Први је био 2005. године. Могу да кажем да су укупно 402 припадника МО и ВС оспособљена за неки вид ангажовања у мировним мисијама. Задовољан сам и мислим да за сада имамо довољан број припадника, с обзиром на потребе и мисије које је Скупштина Србије одобрила.

Закључно са данашњим даном у мировним операцијама је учествовало 144 припадника МО и ВС. Сада је ангажовано 19 припадника у мисијама у Конгу, Либерiji, на Обали Слоноваче и у Чаду.

** Који су су мотиви за одлазак у такве мисије – шта добија појединац, а шта држава?*

– Појединци добијају прилику за рад и стицање искуства у међународном окружењу и усавршавају се на личном и професионалном плану. Такође, не треба заобићи ни материјални фактор, који је значајан, али не и пресудан. Када припаднике ВС и МО пошаљете на међународне активности, било да пружају медицинску заштиту или су у својству војних посматрача у мировној мисији, веома је важно да су они тамо партнери. Мислим да наши припадници у потпуности схватају да су у тој иностранј земљи представници наше државе и у неку руку амбасадори наше земље.

Са друге стране, учешће представника Министарства одбране и Војске Србије у мировним операцијама УН и међународним безбедносним снагама важан је елемент спољне политике Републике Србије, који увелико доприноси да се она у односима са другим државама и чланицама Партнерства за мир третира као равноправни партнер, који активно доприноси очувању мира и стабилности у свету.

** У надлежности Здружене оперативне команде је предстојећа војномедицинска вежба Медкјур 2009, која ће се одржати од 31. августа до 14. септембра у Нишу. Она је један од тежишних задатака Министарства одбране и Војске Србије у овој години. Како теку припреме и зна ли се колико ће људи учествовати и из којих држава?*

– Република Србија, односно Министарство одбране, прихватило је да буде домаћин војномедицинској вежби Медкјур 2009. Та вежба је у процесу планирања и одговорности Европске команде ОС САД и сваке године одржава се у некој од земаља Партнерства за мир. Девета вежба по реду је код нас, а десета ће бити у Црној Гори. Процес спецификације вежбе започео је прошле године. Дефинисали смо основне садржаје и ушли у процес планирања са

Европском командом ОС САД, уз учешће земаља чланица Партнерства за мир.

Формиран је тим за планирање војномедицинске вежбе, који су чинили представници МО, ВС, Министарства унутрашњих послова, те других министарстава ван структура Министарства одбране и Војске. Лично сам руководио процесом планирања на основу одлуке министра одбране и наређења надлежних старешина.

Процес планирања имао је своје токове. Отпочели смо рад иницијалном планском конференцијом, потом су одржане главна и финална планска конференција. У том периоду реализоване су радионице у Србији и једна у Немачкој. Родили смо по упутству за вежбе, или документу BiSC 75-3 Северноатлантског савеза.

И ево, сада смо пред вратима. У току су завршне припреме које обухватају техничке елементе у припреми наведене вежбе. Српски део команде вежбе изашао је на вежбовну просторију и налази се у Нишу.

За потребе *Медкјур 2009* формиран је Оперативан центар на аеродрому у Нишу. Када почне вежба, сви елементи који се односе на командовање и рад биће у надлежности два кодиректора – потпуковника Горана Десанчића из Генералштаба и пуковника Тимотија Брауна из Европске команде ОС САД.

** Реците нешто о детаљима вежбе. На колико локација ће се одвијати?*

– Планирани концепт начелно обухвата садржај треће мисије ВС – подршку цивилним властима у борби против елементарних несрећа и катастрофа. Сценаријом је предвиђен облик кризе у области захваћеној земљотресом, поплавама, хемијским акцидентима, пожарима, уз велики број повређених и погинулих, и велику материјалну штету. Зона захваћена елементарним непогодама и хемијским акцидентима јесте шира околина Ниша. Подразумева се реакција владиних и невладиних организација, уз учешће војске и међународне компоненте, као подршке за решавање кризе на делу територије.

У вежби ће бити ангажовано 14 земаља. То су Азербејџан, Албанија, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Грузија, Јерменија, Хрватска, Македонија, Молдавија, Немачка, Норвешка, Украјина, САД и Србија као домаћин.

Одвијаће се у две фазе – прва је академски део који ће обухватити размену искустава из области медицине са низом курсева, семинара и предавања. Реализоваће се семинари и предавања из области токсикологије, пластичне и васкуларне хирургије, трауматологије и неуропсихијатрије. Убацили смо и иновирани садржаје са курсом за цивилно-војну сарадњу, као међународни курс на ту тему. Предавачи ће бити домаћи, међународни и директни учесници на вежби.

У другом делу су примењени садржаји, или реаговање у кризним ситуацијама. Биће развијене две војне болнице – једна пољска другог нивоа из Србије – са ВМА, и војна болница са мањим бројем лежача, коју ће развити Европска команда ОС САД. Они ће збрињавати повређене и оболеле у другој фази војномедицинске вежбе на терену, у складу са листом догађаја.

Вежба ће се одвијати на две локације – у касарнама *Књаз Михаило* и *Аеродром* у Нишу – и имаће девет радних тачака.

С обзиром на то да Европска команда ОС САД и Војска Србије представљају војну компоненту, стиче се утисак да је то искључиво војна вежба. Међутим, дефинитивно није. Ми смо се обратили Влади и она је закључила да постоје услови да се у ту активност укључе и остала ресорна министарства Владе, тако да ћемо имати, условно речено, једну цивилно-војну активност у Нишу.

** Које ће цивилне структуре бити ангажоване?*

– Настојали смо да укључимо све организације и елементе који могу функционално да одговарају захтевима вежбе. Наравно, Министарство унутрашњих послова јесте по природи послова и функцији наш партнер у реализацији са својим управама – од ватрогасних одељења до одређених служби за трагање и спасавање. Ангажовано је и Министарство здравља са четири екипе Завода за хитну медицинску помоћ из Ниша. Користићемо неке просторије Министарства просвете, а ученици медицинске школе помоћи ће нам приликом маркирања повређених и оболелих. Ангажовано је и Министарство животне средине.

Један сегмент вежбе односи се на хемијски акцидент – претретање цистерне која је контаминирала земљиште и прети да изазове опасност ширих размера, па ће бити ангажоване специјализоване и обучене јединице за деконтаминацију на терену.

Од невладиних организација доминираће Црвени крст са својим кампом за прихват расељених и избеглих лица из кризног жаришта. Тај камп ће имати све елементе потребне у случају стварна кризна ситуација.

** Да ли ће моћи да се види нешто од опреме коју до сада нисмо имали прилике да видимо?*

– У сваком случају. У плану је, иако још немамо јасну потврду, авио-болница у авиону *Ан-26* из Украјине. Планирана је и употреба авиона *С-130* за превозење опреме и људства ОС САД на аеродром *Цар Константин*. У заједничким активностима специјалних снага ВС и ОС САД извршиће се припреме извођењем обуке на земљи у падобранском центру у Нишу и реализовати заједнички падобрански скокови из авиона *С-130*.

За потребе вежбе, хеликоптер Војске Србије *ХТ-40* биће опремљен основном медицинском опремом и користеће се за извршавање задатака трагања и спасавања. У практичном делу вежбе планирано је и ангажовање људи из састава специјалне бригаде КоВ у активностима трагања и спасавања испод рушевина, те употреба службених паса.

Ми смо предвидели да се прикажу и неки детаљи који можда нису директно укључени у вежби, као што је рад Управе за ветерину са центром за откривање и праћење пандемијских болести са ветеринарским елементима. Наравно, видећемо и ваздухопловне медицинске елементе из Војске Србије, тако да постоје многобројни садржаји који ће вежби дати шири спектар.

** Каква је логистичка подршка вежбе и, наравно, финансијска?*

– Логистика је изузетно компликована. Ми очекујемо да ће на вежбу доћи више од 300 припадника из иностранства. Према последњем пресеку пријава, та бројка је 310 и она ће се вероватно повећавати како се вежба приближава. Исто толико припадника биће ангажовано из Војске Србије, Министарства одбране и других министарстава, тако да ће на вежби учествовати око 800 учесника.

Имамо две врсте логистичке подршке – логистичку подршку у оквиру сценарија, која ће бити ангажована у складу са добијеним задацима као подршка снагама за реаговање на кризне ситуације, и стварну логистичку подршку у смислу стварања услова и подршке командној структури да реализује све те елементе. Велики део активности и садржаја финансијски ће подржати Европска команда ОС САД. Предрачуни указују и за сада имамо потврду да ће око 80 одсто планираних финансијских средстава сносити Европска команда ОС САД. Они су носиоци уговарања услуга на нивоу града Ниша. То подразумева и финансирање за утрошак горива, трошкове за исхрану учесника, а и стварне оперативне трошкове који се стварају на вежби. Учесници ће бити смештени у војном објекту – у касарни *Књаз Михаило*. Тај објекат је већ припремљен и извршени су одређени инфраструктурни радови. Мислим да спремно улазимо у реализацију тог за нас значајног задатка.

** Шта очекујете од вежбе Медјур 2009?*

– Имајући у виду чињеницу да је Србија примљена у Партнерство за мир и да Војска Србије није до сада учествовала на сличним активностима у таквом обиму, мислим да ће сазнања до којих смо дошли током припрема, планирања и реализације вежбе бити драгоцене искуства за предстојеће активности у оквиру Партнерства.

Крајња жеља нам је да будемо део међународног система. Да бисмо то били морамо да имамо одређене способности. Оне не могу да дођу саме по себи, већ се морају израђивати. То је процес. Један од начина доласка до циља управо је предстојећа вежба *Медјур 2009*. Она је, исто тако, идеална прилика да прикажемо наше капацитете и оспособљеност другима, с обзиром на то да ће бити присутан и велики број земаља чланица Партнерства за мир и две чланице Северноатлантског савеза. Мислим да шаљемо добар сигнал свима и да, кад говоримо о виномедицинским капацитетима, имамо чиме да се дичимо.

С друге стране, на тој вежби делимично ћемо проверити и ангажовање одређених функција у држави које би биле укључене у решавање кризне ситуације. Природне непогоде нису реткост, дешавају се свуда у свету и ми морамо бити спремни.

У сваком случају, реализацијом вежбе таквог нивоа Република Србија, односно МО и ВС потврђују капацитете и спремност активног и поузданог партнера у међународном окружењу. ■

Мира ШВЕДИЋ
Снимио Зоран МИЛОВАНОВИЋ

Вести

Припреме српских мировњака у Норвешкој

Припадници Министарства одбране и Војске Србије, који у саставу норвешког контингента одлазе у мировну мисију под покровитељством Уједињених нација – MINURCAT у Чаду – отпутовали су 24. августа на припреме у Краљевину Норвешку.

Непосредне, претходне припреме мировног тима изведене су у Центру за мировне операције Генералштаба Војске Србије. Наши мировњаки ће шест недеља боравити у кампу SESVOLMOEN, где ће са колегама из Норвешке наставити припреме за одлазак у мисију, а потом, како је предвиђено, од 15. октобра, као друга ротација српског тима, отићи ће у Чад.

Мисија у Чаду јесте четврта мировна операција у којој Војска Србије учествује од 23. јуна 2009. године. ■

Повратак у Србију припадника тима АМЕТ-12

После шест месеци проведених у мисији Уједињених нација MONUC у Демократској Републици Конго, шесточлани тим за евакуацију ваздушним путем АМЕТ-12 вратио се у Републику Србију.

Чланови тима – лекари мајор Милибор Костић и Гордана Бејатовић, санитарски техничари старији водник прве класе Александар Павићевић, старији водник Милан Марковић, Јелена Ђорђевић и Нада Коцић – били су у мисији од 4. фебруара до 25. августа 2009. године.

Мировна мисија у Конгу успостављена је у новембру 1999. године, у складу са *Повељом ОУН*, на основу Резолуције Савета безбедности 1279. Реч је о јединој мировној мисији у којој Министарство одбране и Војска Србије имају јединицу која формира два тима за медицинску евакуацију ваздушним путем.

Од 7. марта 2003, када је у Конго упућен први санитарски тим, санитарски тимови се у мисији ангажују по шест месеци. За време мандата, АМЕТ-12 био је ангажован на бројним ваздушним евакуацијама, евакуацијама моторним возилима од аеродрома до болнице у Киншаси и на медицинском обезбеђењу званичника који су посећивали снаге Уједињених нација. ■

Изасланик одбране Аустрије у Управи за оперативне послове

Начелник Управе за оперативне послове Генералштаба Војске Србије генерал-мајор Драган Колунџија примио је 13. августа новоименованог изасланика одбране Републике Аустрије у Србији бригадног генерала Рајнхарда Цоберла.

Двојица генерала разговарала су о могућностима за унапређење билатералне војне сарадње. Сусрету званичника присуствовао је и одлазећи изасланик одбране Републике Аустрије у Србији пуковник Јозеф Холцл. ■

Пријем изасланика одбране Ирана у Генералштабу Војске Србије

Заменик команданта Здружене оперативне команде Генералштаба Војске Србије бригадни генерал Милан Мојсиловић примио је 18. августа новоименованог војног, поморског и ваздухопловног изасланика Исламске Републике Иран у Србији пуковника Цавада Фарација.

Генерал Мојсиловић и пуковник Фараци разговарали су о могућностима за унапређење билатералне војне сарадње. Сусрету званичника присуствовао је и одлазећи изасланик Ирана у нашој земљи пуковник Ахмад Аскари Тахани. ■